

Plan för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling Varekils skola/ Fritidshem 2017

Elevernas värdegrundsträd

1. Vision
2. Nu gällande plan
 - 2:1 Giltighetstid
 - 2:2 Uppföljning av fjolårets åtgärder
 - 2:3 Ansvar
3. Samverkan med elever och vårdnadshavare
 - 3:1 Elever
 - 3:2 Vårdnadshavare
4. Utvärdering av föregående plans mål
 - 4:1 Föregående plans mål
 - 4:2 Utvärdering av föregående plans mål
5. Centrala begrepp och lagar
 - 5:1 Bakgrund
 - 5:2 Begreppet diskriminering och diskrimineringsgrunderna
 - 5:3 Begreppet trakasserier och kränkande behandling
6. Kartläggning och nulägesanalys
7. Mål och åtgärder
 - 7:1 Långsiktiga mål
 - 7:2 Främjande och förebyggande åtgärder
 - 7:3 Mål för perioden januari 2013 till december 2013
 - 7:4 Åtgärder – hur ska vi nå målen det kommande läsåret?
8. Rutiner för akuta situationer
 - 8:1 Övergripande
 - 8:2 Vad gör jag som elev om jag upptäcker diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling?
 - 8:3 Vad gör jag som elev om jag känner mig kränkt, diskriminerad eller trakasserad av någon vuxen på skolan.
 - 8:4 Vad gör jag som elev om det inte fungerar med lärare, eller mellan en undervisningsgrupp och lärare.
 - 8:5 Ansvarsfördelning i det åtgärdande arbetet
 - 8:6 Hur ska personalen i skolan agera i AKUTA situationer.
9. Uppföljning, utvärdering och dokumentation
 - 9:1 Rutiner för dokumentation
10. Resurser
11. Kommunikation
 - Övergripande
 - 11:1 Till elever
 - 11:2 Till vårdnadshavare
 - 11:3 Till personal
 - 11:4 Till nya elever/ föräldrar och nyanställd personal
 - 11:5 Beskrivning av arbetet "året runt" med planen: kvalitetssäkring
12. Utvärdering och Uppföljning av mål och åtgärder samt likabehandlingsarbetet
 - 12:1 Revideringsarbetet årligen i december
13. Kontakter

1. Vision

På Varekils skola/fritidshem ska vi möta varandra med glädje och respekt. Elever, personal och föräldrar ska arbeta tillsammans för att utveckla barnen och ungdomarna till trygga, positiva, nyfikna och empatiska medborgare.

Verksamheten ska genomsyras av framtidstro genom ett jämlikt, solidariskt och demokratiskt förhållningssätt. Arbetsmiljön i skolan ska präglas av respekt, trygghet och studiero.

2. Nu gällande plan

2:1 Giltighetstid

Januari 2017 t.o.m. januari 2018.

2:2 Uppföljning av fjolårets åtgärder

Vi har följt upp nedan angivna mål i november 2016.

2:3 Ansvar

Rektor är ansvarig för att planen med arbetet mot diskriminering och kränkande behandling upprättas, genomförs och efterlevs. Ansvaret för genomförandet av planens olika delar fördelas mellan personalen. Rektor har det yttersta ansvaret.

3. Samverkan med elever och vårdnadshavare

3:1 Elever

- Diskussion med elever angående planen för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
- Kontinuerligt värdegrundsarbete GRETA.
- Klassråd, elevråd, verksamhetsråd, unikum.
- Kvalitetsenkät som genomföres i sep/okt. Uppföljningsenkät för elever i april.
- Karta över skolans område där eleverna markerar otrygga områden som genomföres i sep/okt.

3:2 Vårdnadshavare

- Kvalitetsenkät genomföres i oktober i åk 2 och 5.
- Presentera planen för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling på föräldramöte.
- Presentera utvärdering samt den nya planen för verksamhetsrådet för att få in synpunkter.

4. Utvärdering av föregående plans mål

4:1 Föregående plans mål

- Att göra otrygga platser trygga.
- Arbeta för att vi använder ett vårdat och icke kränkande språkbruk.
- Säkerställa att alla elever/ vårdnadshavare och personal känner till planen för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling och de rättigheter och skyldigheter som följer med den.
- Aktivt arbeta förebyggande och ta avstånd från att någon utsätts för kränkande behandling och utanförskap samt öka elevernas upplevelse av att de är snälla mot varandra.
- Alla elever ska känna att de kan arbeta i lugn och ro och bli medvetna om sin egen möjlighet att påverka detta.
- ICDP som gemensamt förhållningssätt för skola och fritidspersonal.

4:2 Utvärdering av föregående plans mål

Enligt enkätsvaren i november 2016 känner 92% av eleverna sig trygga på rasterna. Antal platser som har benämnts som otrygga har minskat avsevärt. Fortfarande är det dock ett fåtal av eleverna som upplever att det känns otryggt vid bussfällorna, grusplanen samt bakom skolans byggnad. All personal känner till dessa platser. Språkbruket har förbättrats avsevärt. Detta ser vi som ett resultat av vår satsning av värdegrundsarbetet GRETA. Alla elever och föräldrar har blivit informerade om arbetet kring diskriminering och kränkande behandling och utanförskap genom föräldramöten samt publicering på skolans hemsida. Skolan har haft stort fokus på värdegrundsfrågorna då vi ingått i ett samarbete med Ängås skola och implementerat värdegrundsarbetet GRETA, glädje, respekt, empati, trygghet och ansvar. Arbetet med rastaktiviteter fortgår då "Lilla trygghetsrådet" anordnat rastaktiviteter tillsammans med en ansvarig vuxen på skolan. När det gäller studiero har vi inte nått ända fram i vårt arbete. Eleverna uppger i enkätsvaren i november månad att 67% upplever studiero under lektionerna. Här ser personalen en utmaning i att medvetandegöra vad studiero innebär i skolarbetet samt elevens delaktighet i studieron. Denna siffra vill vi fortsätta att förbättra under kommande år. När det gäller ICDP utbildningen för personalen har 3 personal genomgått den under året. Vi kommer att fortsätta utbilda den återstående personalen som ej gått utbildningen.

5. Centrala begrepp och lagar

5:1 Bakgrund

Sedan den 1 januari 2009 regleras likabehandlingsarbetet i två regelverk: Diskrimineringslagen och Skollagen kap 6.

Varekils skolan/ fritidshem har sammanfört planerna till en plan eftersom arbetet med diskriminering och trakasserier och arbetet mot kränkande behandling har många beröringspunkter och likheter.

Diskrimineringslagen förbjuder diskriminering av elever på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning samt ålder. Lagen säger också att skolan måste arbeta förebyggande för att diskriminering inte ska uppstå.

Skollagens kapitel 6 talar om att kränkande behandling, som inte är diskriminerande eller trakasserier, också är förbjudet. Skolan måste arbeta förebyggande även mot detta.

Lgr 11: Alla som jobbar inom skolan skall aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper och visa respekt för den enskilde individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt förhållningssätt.

5:2 Begreppet diskriminering och diskrimineringsgrunderna

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till exempelvis elevens kön. Ett exempel kan vara när en flicka/pojke nekas tillträde till en klass med motiveringen att det redan går så många flickor/pojkar i denna klass.

Man kan också diskriminera genom att behandla alla lika. Det är det som kallas indirekt diskriminering. Det sker när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning.

Om exempelvis alla elever serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de elever som på

grund av religiösa skäl behöver annan mat.

5:3 Begreppet trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Trakasserier och kränkande behandling kan vara

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, alla går när man kommer)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, fotografier, msn och meddelande på olika webb-communities)

Trakasserier

är uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med

- kön
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionshinder
- sexuell läggning
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- ålder

Både skolpersonal och elever kan göra sig skyldiga till trakasserier. Det är trakasserier även när en elev kränks på grund av en förälders sexuella läggning, funktionshinder m.m.

Kränkande behandling

är uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Det kan vara att retas, mobbas, frysa ut någon, knuffas eller rycka någon i håret e.t.c. Både skolpersonal och elever kan göra sig skyldiga till kränkande behandling.

6. Kartläggning

Kartläggning sker/ har skett på olika sätt:

- Enkät till föräldrar kring hur de upplever sitt barns skolsituation. (åk 2,5)
- Gå igenom målen med eleverna i klasserna.
- Trivselenkät samtliga elever F-6
- Utvecklingssamtal
- Klassråd
- Elevråd
- Trygghetsteam lilla (elever)
- Trygghetsteam stora (vuxna)
- Elevhälsomöten

7. Mål och åtgärder

7:1 Långsiktiga mål

En trygg skolvardag är en förutsättning för att lära och utvecklas.

Varekils skola/ fritidshem ska vara en plats för arbetsglädje och gemenskap där alla ska trivas, utvecklas, känna trygghet och framtidstro.

7:2 Främjande och förebyggande åtgärder

- Varje termin inleds med att mentor går igenom och diskuterar planen i sin klass.
- Mentor går igenom och diskuterar skolans ordningsregler och värderingar.

- Arbete kring läroplanens förmågor.
- Vid föräldramötet på hösten informerar rektor om planen för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling.
- Planen finns tillgänglig på skolans hemsida.
- Vi arbetar kontinuerligt med eleverna kring GRETA som innefattar värderingar, attityder och känslor, språkbruk, konflikthantering och samarbetsövningar.
- Vid gruppindelning styr alltid personalen sammansättningarna för att eliminera risken för uteslutning och konflikter.
- Personalen reagerar genast på kränkande tilltal och handling.
- Rastvärdar, vuxna rör sig bland eleverna.
- Elevhälsosamtal sker kontinuerligt i arbetslag.
- Skolans regler finns uppsatta väl synliga i klassrummen.
- Klassråd.
- Elevråd.
- Fadderverksamhet.
- Kompissamtal.
- Rastaktiviteter t.ex Rastskoj initierat av lilla Trygghetsrådet (eleverna).

7:3 Mål för perioden januari 2017 till januari 2018

- Fortsatt implementering av värdegrundsarbetet GRETA.
- Säkerställa att alla elever känner till och följer skolans värdegrund GRETA.
- Säkerställa att alla elever/ vårdnadshavare och personal känner till planen för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling och de rättigheter och skyldigheter som följer med den.
- Aktivt arbeta förebyggande och ta avstånd från att någon utsätts för kränkande behandling och utanförskap samt öka elevernas upplevelse av och medvetenhet om att de behandlar varandra väl.
- Alla elever ska känna att de kan arbeta i lugn och ro och bli medvetna om sin egen möjlighet att påverka detta.
- ICDP som gemensamt förhållningssätt för skola och fritidspersonal.

7:4 Åtgärder – hur ska vi nå målen det kommande läsåret

- All personal arbetar i klasserna och i fritidshemmet med GRETA skolans värdegrundsarbete.
- På höstens föräldramöten informerar rektor om att planen för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling finns.
- Vid terminsstart presenteras planen i klasserna och i fritidshemmet.
- Alla vuxna på skolan reagerar och agerar när elever ej följer skolans värdegrund.
- Vuxna ansvarar alltid för att gruppera eleverna i undervisningen.
- Vi samtalar med eleverna och gör dem medvetna om vikten av hur man bemöter varandra.
- Vi ska informera vårdnadshavare på föräldramöten/ samtal om skolans förväntningar på elevens roll i att visa hänsyn och respekt.
- Förtydliga för eleverna och återkoppla när det skett incidenter för att eleven ska uppleva att vuxna reagerar och agerar.
- “Lilla trygghetsrådet” anordnar rastaktiviteter tillsammans med en ansvarig vuxen på skolan.
- Göra skolgården mer attraktiv och inbjudande för aktiviteter.
- Vi medvetandegör och pratar med eleverna om att det är allas ansvar att vi får studiero i klassrummet.
- Reflekterande, utvärderande samtal för att få eleverna medvetna om vad studiero är.
- Vi tar upp frågan om studiero inför varje utvecklingssamtal, enkätundersökning samt i arbetet med Unikum.
- Personal utbildas i ICDP

8. Rutiner för akuta situationer

8:1 Övergripande

Skolan/ fritidshemmet har en skyldighet att agera så snart någon ur personalen får kännedom om att en elev känner sig utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. Skolan ska utreda vad som hänt och vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar. Det är därför viktigt att planen för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling och rutiner för hur de anställda ska agera i sådana situationer. Det bör också vara tydligt vem som ansvarar för uppföljningen och dokumentationen.

Mobbning definieras som upprepade kränkningar när någon eller några medvetet eller med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga någon annan skada eller obehag. Skyldigheten att utreda kränkande behandling eller trakasserier inträder dock redan vid första tillfället och oberoende av om det förelåg en avsikt att kränka eller inte.

8:2 Vad gör jag som elev om jag upptäcker diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling? Om du som elev upptäcker att någon annan är kränkt, diskriminerad eller trakasserad är det viktigt att du berättar det för någon vuxen.

8:3 Vad gör jag som elev om jag känner mig kränkt, diskriminerad eller trakasserad av någon vuxen på skolan?

Om du som elev känner dig kränkt av någon personal (som inte är en befogad tillsägelse) vänder du dig till rektor som ansvarar för utredningen.

8:4 Vad gör jag som elev om det inte fungerar med lärare, eller mellan en undervisningsgrupp och lärare?

Om det är möjligt försök få till ett samtal med berörd personal. Lyft fram vad som fungerar bra och vad du/ ni skulle vilja att läraren ändrar på för att undervisningen skulle fungera bättre. Känner du att det är svårt att prata med berörd personal, tag kontakt med rektor.

8:5 Arbetsgången i det åtgärdande arbetet

- 1) Den vuxne som bevittnar eller får det omtalat agerar.
- 2) Mentor informeras.
- 3) Arbetslag involveras.
- 4) Rektor informeras.

Elevhälsans roll är att vid behov hjälpa, stödja de olika nivåerna i arbetet.

8:6 Hur ska personalen i skolan agera i AKUTA situationer?

Utredningens omfattning och metod måste anpassas till varje enskilt fall

Förhållningssätt: Vuxna ska alltid påtala att vi inte gör/ säger så på vår skola. Alla vuxna på skolan har ansvar och skall ingripa när misstanke om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling förekommer. Det är viktigt att vi markerar när vi får vetskap om ett beteende som vi inte accepterar, ingrip omedelbart. Detta förhållningssätt gäller all personal oavsett vad man arbetar med.

Huvudprincip då det hänt något:

Den vuxne som först får vetskap om händelsen ska omedelbart agera. Det är den enskilde elevens upplevelse som är utgångspunkten och samtal med denne är alltid första steget.

Ibland kan det vara tillräckligt att genom samtal få händelsen klarlagd. En sådan enkel utredning kan dock bara anses tillräcklig om händelsen därefter är uppklarad.

I andra fall kan utredningsskyldigheten bli mer långtgående och behöva utredas och följas upp med de elever som deltagit. Det är viktigt att skolans personal pratar med var och en så det blir en så

tydlig bild som möjligt. Varje elev har rätt att ge sin egen bild av det inträffade. Visar det sig att det är många inblandade och/ eller händelsen är så omfattande att det behövs fler vuxna som undersöker, bör man be någon i arbetslaget att hjälpa till. En utredning kan även involvera elevens vårdnadshavare.

Kan händelsen klassificeras som just enstaka händelse och de inblandade ser sin del och visar på att det inte kommer ske igen kan ärendet avslutas redan här. De inblandade ska kunna mötas och be om ursäkt samt kunna lova varandra att det som skett inte skall upprepas. Det är viktigt att det följs upp med de berörda eleverna för att säkerställa att det inte fortgår. Ansvarig för uppföljning och dokumentation är den lärare som agerat i ärendet.

Uppföljningen kan ses i tre steg – i närtid, efter en vecka och efter cirka en månad. Stegen måste avpassas utifrån upplevt resultat.

Det är viktigt att vara uppmärksam på om kränkning är en enstaka händelse eller om den är del av systematiska och återkommande kränkningar. Vi ska använda oss av den dokumentation som finns kring inblandade elever för att få bättre underlag vid utredning och bedömning av vilka åtgärder som bör sättas in. Vid allvarligare ärenden och då det rör sig om systematisk/ återkommande kränkning skall rektor informeras och handlingsplan upprättas.

Den som agerat i ett ärende ser till att berörda arbetslag blir informerade, även vid bagatellartade händelser.

En utredning är i sig en åtgärd. Samtalen lyfter inte bara fram information utan blir en stund av reflektion för individen. Insikt och förståelse för vad som hände och hur det blev för den andre är den vanligaste utgången. Utifrån det kan också en förändring ske. När man som elev är utsatt eller känner sig utsatt är det viktigt att skolan följer upp så eleven får det stöd den behöver i att bearbeta. Även en som utsätter har behov av att bearbeta.

Berörda vårdnadshavare ska informeras så fort som möjligt.

SAMMANFATTNING HUVUDPRINCIP:

- * Den som ser, hör, får vetskap – agera direkt
- * Samtal med utsatt, kolla vad som hänt
- * Prata med de som varit involverade ev. ihop med någon i arbetslaget
- * Möte med berörda – åtgärder och uppföljning
- * Information vårdnadshavare snarast
- * Information berörda arbetslag
- * Vid allvarligare ärenden och vid återkommande kränkning – informera rektor

Internet och mobiltelefoner

Med Internet och mobiltelefoner suddas gränserna mellan skola och fritiden ut. Om kränkningar som begås på elevernas fritid även fortsätter i skolan har vi ett ansvar att agera.

Vid slagsmål och bråk:

Personal ska ingripa för att förhindra bråk/ misshandel och skadegörelse t.ex. genom samtal, tillsägelse, sära på, hålla fast. Nödvarnsrätten gäller.

Anmälan socialtjänsten

Om personal misstänker att barn far illa eller på annat sätt behöver stöd och hjälp är vi skyldiga att anmäla till socialtjänsten. Samråd med rektor/ kurator.

Övrigt

En tillbudsrapport ska skrivas när tillbud eller skada uppstår. Har det varit allvarlig fara för liv och hälsa ska rektor underrätta Arbetsmiljöverket.

Vad får göras:

I vissa akuta lägen kan det bli nödvändigt att sära på vissa elever genom att placera dem i olika grupper. När alla andra möjligheter är prövade kan en elev som kränker andra i undantagsfall flyttas från den ordinarie skolan, ytterst mot elevens och vårdnadshavares vilja.

Inom skolan kan en förflyttning ske för att garantera andra elevers trygghet och för att undervisningens kvalitet ska kunna upprätthållas samt för att bättre kunna tillgodose elevens behov av särskilda stödåtgärder (Ex byte klass/ grupp).

9. Uppföljning, utvärdering och dokumentation

9:1 Rutiner för dokumentation

Dokumentation är ett viktigt stöd i arbetet med att följa upp åtgärder. Det ger även möjlighet till insyn och är därmed en rättssäkerhet.

Rapporterade kränkningar och vidtagna åtgärder ska dokumenteras

I de fall där du utreder och för enskilda allvarssamtal (ärenden som går vidare till stora trygghetsrådet) med elever ska den som handlagt ärendet dokumentera:

- Datum
- Inblandade
- Vad som hänt (kartläggning)
- Analys av orsakerna
- Vidtagna åtgärder (kan också vara en handlingsplan).
- Om hemmet informerats
- Tid för uppföljning
- Vem som varit ansvarig vuxen

Dokumentation ska även ske vid uppföljning

- Datum
- Inblandade
- Vad har gjorts?
- Hur har det gått?
- Ska insatserna fortsätta? (vid nej, dokumentera att ärendet avslutas)
- Ev tid för ny uppföljning
- Vem som varit ansvarig vuxen

10. Resurser

För budgetåret 2017 Ur skolans medel för kompetensutveckling avsätts medel för skolans personal att vidareutbilda sig inom värdegrundsarbetet ICDP.

11. Kommunikation

Övergripande

Aktuell utgåva av planen för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling finns på Varekils skola/ fritidshems hemsida. Eftersom planen revideras i januari läggs ny utgåva ut i början på året. Rektor ansvarar för detta.

11:1 Till elever

Varje termin inleds med att mentor går igenom och diskuterar planen för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling med sin klass. Detta ska ske på ett sätt som engagerar eleverna. Viktigt är sedan att regelbundet reflektera över innehållet både i förebyggande perspektiv och då det hänt något.

11:2 Till vårdnadshavare

Planen för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling läggs ut på hemsidan varje läsår. Vi tar upp på verksamhetsrådsmöte och på föräldramöten att den finns.

11:3 Till personal

Planen för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling tas upp av rektor vid vårtermins start samt genom återkommande diskussioner i arbetslaget.

11:4 Till nya elever/ föräldrar och nyanställd personal

Nya barn och föräldrar får planen för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling som utskick. Nyanställda delges planen vid anställningens början av rektor.

11:5 Beskrivning av arbetet ”året runt” med planen: kvalitetssäkring

Arbetet med planen ska tas upp i den årliga kvalitetsredovisningen som rektor ansvarar för. Arbetet är en återkommande punkt på APT (arbetsmiljö).

12. Utvärdering och Uppföljning av mål och åtgärder samt likabehandlingsarbetet

12:1 Revideringsarbetet årligen i januari

- Det leds av rektor.
- Vi utgår från de mål som vi satt upp för innevarande år.
- Alla klasser ska ges möjlighet att ge synpunkter på måluppfyllelse och ge förslag på nya mål.
- Föräldrars synpunkter samlas in via verksamhetsråd.
- Vi vuxna analyserar den dokumentation vi gjort.
- Planen för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling tas upp på föräldramöte i alla klasser.
- Arbetslagen får möjlighet att ge synpunkter på måluppfyllelse och ge förslag på nya mål.

13. Kontakter

Vid upplevelse av diskriminering eller kränkande behandling vänder du dig i första hand till ditt barns klasslärare.

Rektor är ansvarig för att planen för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling upprättas, genomförs och efterlevs. Kontakta rektor om du har synpunkter på eller kommentarer till planen, eller vill anmäla fall av diskriminerande eller annan kränkande behandling.

Rektor

Camilla Bredeby

Telefonnummer: 0304-33 40 12

E-post: camilla.bredeby@orust.se

Du kan också anmäla diskriminering eller kränkande behandling till:

Kurator

Maria Berglund

Telefonnummer: 0304-33 40 56

E-post: maria.berglund@orust.se

Varekils Skola

Rönnbärsvägen 1

472 95 Varekil